

Yhteistoimintamenettely 17.9.2012
Henkilöstöjaosto 17.9.2012
Hyväksytty johtokunta 24.9.2012 § 108

Käyttölokien seuranta- ja valvontasuunnitelma

*Suupohjan peruspalvelu-
liikelaitoskuntayhtymä*

Sisällys:

1.	LOKIVALVONNAN PERUSTEET.....	2
2.	KÄYTTÄJÄREKISTERI JA VALVONNAN TOTEUTUS.....	3
3.	VALVONNAN KOHTEET	5
	3.1. Säännöllisesti valvottavat asiat.....	5
	3.2. Selvityspyyntöön perustuva valvonta.....	5
4.	VÄÄRINKÄYTÖN SEURAAMUKSET.....	6
	Liite 1: Sisäisen käyttölokivalvonnan prosessi ja käyttölokin selvitys pyydetessä	7
	Liite 2: Tietoturvarikkomusten seuraamusasteikko.....	8

1. LOKIVALVONNAN PERUSTEET

Tietosuojalla tarkoitetaan henkilötietojen suojaamista lainvastaiselta, ohjeiden vastaiselta ja henkilöä vahingoittavalta käytöltä ja käsittelemiseltä. Käyttölokietojen valvonta on osa liikelaitoskuntayhtymän tietoturvatyötä tietoturva- ja tietosuojapolitiikan mukaisesti ja lainsäädäntöön perustuen.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007, asiakastietolaki) 5 §:n mukaan ”sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelujen antajan tulee pitää rekisteriä omien asiakastietojärjestelmiensä ja asiakasrekisteriensä käyttäjistä sekä näiden käyttöoikeuksista. Palvelujen antajan tulee kerätä asiakasrekisterikohtaisesti kaikesta asiakastietojen käytöstä ja jokaisesta asiakastietojen luovutuksesta seurantaan varten lokitiedot lokirekisteriin. Käyttölokirekisteriin tallennetaan tieto käytetyistä asiakastiedoista, siitä palvelujen antajasta, jonka asiakastietoja käytetään, asiakastietojen käyttäjästä, tietojen käyttötarkoituksesta ja käyttöajankohdasta. Luovutuslokirekisteriin tallennetaan tieto luovutetuista asiakastiedoista, siitä palvelujen antajasta, jonka asiakastietoja luovutetaan, asiakastietojen luovuttajasta, tietojen luovutustarkoituksesta, luovutuksensaajasta ja luovutusajankohdasta.”

Liikelaitoskuntayhtymä on päättänyt liittyä kansalliseen KanTa-palveluun, johon sisältyy sähköinen potilastiedon arkisto (eArkisto) ja reseptikeskus (eResepti). Yhteisjärjestelmään kuulumisen velvoittaa yhtymää valvomaan yhteiskäytössä olevien tietojen käytön lainmukaisuutta ja ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin.

Lain sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007, eReseptilaki) 24 §:n mukaan ”Reseptikeskuksen rekisterinpitäjän on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että sen antamaan palveluun liittyvä tietosuojatoteutus siten kuin siitä säädetään tässä laissa, henkilötietolaissa ja muualla lainsäädännössä. Lisäksi terveydenhuollon toimintayksikön ja apteekin on omalta osaltaan seurattava ja valvottava, että reseptikeskuksessa olevia tietoja voivat katsella ja käsitellä vain tämän lain mukaan siihen oikeutetut ja, että tietojen katselu ja käsittely tapahtuu tässä laissa säädettyillä perusteilla. Rekisterinpitäjän, toimintayksikön ja apteekin tulee oma-aloitteisesti ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin, jos joku on lainvastaisesti katsonut, käyttänyt tai luovuttanut reseptikeskuksessa olevia tietoja. Seurannan ja valvonnan toteuttamiseksi terveydenhuollon toimintayksiköllä ja apteekilla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta lokitiedot siltä osin kuin asianomaisen toimintayksikön ja apteekin henkilökunta on katsellut ja käsitellyt reseptikeskuksessa olevia tietoja.”

Asiakkaan oikeudesta tarkastaa asiakasrekisterin tietoja ja oikeuden toteuttamisesta säädetään henkilötietolain (523/1999) 26-28 §:ssä. Liikelaitoskuntayhtymän henkilöstön tietoturvaohjeissa on annettu ohjeita asiakkaan ja potilaan rekisteritietojen tarkastusoikeuden toteuttamisesta. Liikelaitoskuntayhtymän jokaisesta henkilörekisteristä tulee laatia rekisteri- ja tietosuojaseloste ja rekisteritietojen tarkastuspyynnön tai rekisteritietojen korjaamisvaatimuksen esittämiseen on käytössä lomakkeet.

Rekisteröidyllä ei ole henkilötietolain mukaista oikeutta tarkastaa lokirekisterin tietoja. Kuitenkin lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, julkisuuslaki) 11 §:n mukaan ”Hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitel-

leeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn." Hyvä käytäntö on, että asiakkaalla voi olla erityinen tiedonsaantioikeus omiin lokitietoihinsa perustellusta syystä, esim. väärinkäytöstapaukset tai niiden epäily.

Asiakastietolain 18 §:n mukaan asiakkaalla on laissa mainituilla edellytyksillä oikeus saada asiakastietojensa käsittelyyn liittyvien oikeuksiensa selvittämistä tai toteuttamista varten kirjallisesta pyynnöstä viivytyksettä lokirekisterin perusteella maksutta mm. tieto siitä, kuka on käyttänyt häntä koskevia tietoja. Tämä erityinen lokitietojen tiedonsaantioikeus astuu voimaan liikelaitoskuntayhtymän liityessä kansallisen potilastiedon arkiston käyttäjäksi tai viimeistään lain siirtymäajan päättyessä.

Liikelaitoskuntayhtymän tietoturva- ja tietosuojapolitiikan mukaisesti tietojärjestelmien käyttäjistä pidetään käyttäjärekisteriä, jota käytetään rekisterien käyttöoikeuksien ja käyttäjäroolin määrittämiseen, asiattoman käytön etsimiseen, asiallisen käytön todentamiseen, epäiltyjen väärinkäyttötapausten selvittämiseen sekä asiakkaan tai potilaan tiedonsaantioikeuden toteuttamiseen. Käyttäjärekisterin ylläpito perustuu henkilötietolakiin (523/1999), potilaslakiin (785/1992), asiakastietolakiin (159/2007), julkisuuslakiin (621/1999) ja potilasasiakirja-asetukseen (298/2009).

Lain yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004) 21 §:n mukaan muun muassa työntekijöihin kohdistuvan kameravalvonnan, kulunvalvonnan ja muun teknisin menetelmin toteutetun valvonnan tarkoitus, käyttöönotto ja siinä käytettävät menetelmät sekä sähköpostin ja muun tietoverkon käyttö kuuluvat yhteistoimintamenettelyn piiriin. Tämä käyttölokien seuranta- ja valvontasuunnitelma ja käyttäjärekisterien rekisteri- ja tietosuojaseloste käsitellään yhteistoimintamenettelyssä. Työhön perehdytyksen, koulutuksen ja ohjeistuksen kautta henkilöstöä opastetaan henkilötietojen tietoturvalliseen käsittelyyn ja tiedotetaan henkilötietojen käsittelyn valvonnasta ja väärinkäytösten seuraamuksista. Henkilökunnalta edellytetään henkilö- ja potilastietojen käsittelyn osaamista.

2. KÄYTTÄJÄREKISTERI JA VALVONNAN TOTEUTUS

Käyttäjärekisteri on looginen kokonaisuus, joka koostuu käyttäjien ja heidän käyttöoikeuksiensa rekisteristä sekä tiedonkäsittelyn rekistereistä, joita ovat käyttöloki-rekisteri ja luovutuslokirekisteri. Käyttölokirekisteriin kuuluvat rekisterinpitäjän omien asiakirjojen ja sille luovutettujen asiakirjojen käsittelytiedot. Luovutuslokirekisteriin kuuluvat käyttäjän sellainen tiedon käsittely, jossa henkilötietoja luovutetaan suoraan rekisterinpitäjältä muun kuin oman rekisterinpitäjän toimintaan. Käyttäjärekisterin vastuuhenkilö on liikelaitoskuntayhtymän johtaja ja ylläpitäjinä ja yhteyshenkilöinä toimivat tietosuojavastaava (käyttöloki- ja luovutuslokirekisterit) ja tietoturvavastaava (käyttöoikeusrekisteri).

Koska lokitietoja saavat käyttää vain ne henkilöt, joiden työtehtäviin kuuluu vastata tietosuojan ja sen valvonnan toteuttamisesta, on käyttölokirekisteriin pääsy rajoitettu vain tietosuojavastaavalle ja tietoturvavastaavalle.

Tietosuojavastaavan tehtävänä on asiantuntijana auttaa ylintä johtoa velvoitteitensa toteuttamisessa rekisterinpitäjänä. Tietosuojavastaava osallistuu suunnitte-

lutoimintaan, ohjeiden valmisteluun ja ylläpitoon sekä tietosuojakoulutuksen toteutukseen. Tietosuojavastaavan tehtävänä on seurata ja valvoa henkilötietojen käsittelyä ja suojausmenettelyä, tukea ja ohjata henkilökuntaa ja rekisteröityjä tietosuoja-asioissa, toimia yhdyssiteenä valvontaviranomaisiin sekä raportoida johdolle tietosuojan tilasta ja kehittämistarpeista.

Tietosuojavastaavalla on oikeus organisoida henkilötietojen käsittelyn valvonta, ylläpitää käyttöloki- ja luovutuslokirekistereitä ja ryhtyä jatkotoimenpiteisiin tietosuojan ongelmatilanteissa seuranta- ja valvontasuunnitelman mukaisesti.

Tietoturavastaava toimii tietoturvallisuuden asiantuntijana ja tietoturvan kehittäjänä. Tietoturavastaava laatii tietoturvallisuussuunnitelman, jossa määritetään tietojärjestelmien vaatimukset, turvaluokitukset, turvallisuustoimenpiteet ja niiden teknisen toteutuksen. Tietoturavastaava koordinoi ja valvoo käyttöoikeuksien jakoa ja hallintaa. Lisäksi hän edistää tietoturvatietoutta toimintayksiköissä ja niiden ostmisissa palveluissa, seuraa ja valvoo tietoturvan toteutumista sekä raportoi johdolle tietoturvan tilasta ja kehittämistarpeista.

Tietoturavastaavalla on oikeus ylläpitää käyttöoikeusrekistereitä, valvoa tietoturvaa teknisin keinoin, toimia tietosuojavastaavan apuna käyttölokivalvonnan teknisessä toteutuksessa ja ryhtyä toimenpiteisiin tietoturvan ongelmatilanteissa.

Käyttölokien seuranta ja valvontaa varten laaditaan vuosittain suunnitelma, joka varmistaa valvonnan säännöllisyyden, painottaa vaihtelevasti eri yksiköiden ja eri ammattiryhmien lokitietojen käytön seuranta ja määrittää valvonnan erityiset painopisteet. Tämän lisäksi suoritetaan valvontaa selvityspyyntöön perustuen. Vuosisuunnitelman laatimisesta vastaa tietosuojavastaava ja sen hyväksyy liikelaitoskuntayhtymän johtaja. Vuosisuunnitelma ei ole julkinen.

Lokivalvontaprosessin käytännön kulku sekä suunnitelmallisessa että selvityspyyntöön perustuvassa valvonnassa on kuvattu liitteessä 1.

Rekisteröidyn tarkastusoikeuden käyttämiseen on erillinen käyttäjälokitietojen selvityspyyntö –lomake, joka osoitetaan tietosuojavastaavalle.

Valvonnan suorittamisesta vastaa tietosuojavastaava apunaan tietoturavastaava. Tietosuojavastaavan harkinnan mukaan lokitiedon tulkinnan ja arvioinnin tekevät palvelujohtaja ja/tai yksikön esimies ja/tai ohjelmiston pääkäyttäjä. He ottavat kantaa siihen, onko tiedoissa väärinkäyttöön viittaavaa tai muuta jatkoselvitystä kaipaavaa. Mahdollisesta jatkoselvittelystä ja toimenpiteistä vastaa tietosuojavastaava. Tietosuojavastaava laatii rekisteröidylle selvityksen tarkastusoikeuden käyttämisestä.

Käyttölokien valvonnasta syntyy erilaisia raportteja ja selvityksiä. Tietosuojavastaava raportoi vuosiraportilla liikelaitoskuntayhtymän johdolle kuluneena vuonna suoritusta valvonnasta sekä mahdollisesti havaituista epäkohdista ja puutteista tietoturvassa ja/tai tietosuojassa. Tietosuojavastaava toimii myös yhteyshenkilönä valvontaviranomaisiin raportointitehtävissä ja tietosuojan väärinkäytösepäilyissä.

Säännöllisessä valvonnassa syntyvät alkuperäiset raportit säilytetään 5 vuotta. Rekisteröidyn tai valvontaviranomaisen pyynnöstä tehdyt lokiseurantaraportit ja selvitykset säilytetään pyynnön yhteydessä 12 vuotta. Samoin 12 vuotta säilytetään toimenpiteisiin johtaneiden tapausten eli väärinkäytön todisteena toimivat raportit. Raporttien ja selvitysten säilyttämisestä vastaa tietosuojavastaava.

3. VALVONNAN KOHTEET

Tietojärjestelmien tietojen käsittelyn jälkikäteisvalvonta tapahtuu pääasiassa perusjärjestelmien lokitietojen perusteella. Valvonnassa tarkastetaan asiakirjojen avaukset, katselut, tallennukset, ajankohta, aikaväli sekä tietojen käytön syvyys. Lokitietoja voidaan lisäksi verrata esim. vastaaviin työaikatietoihin tai asiointitietoihin. Lokivalvonnan lisäksi tarkkaillaan varmennekorttien asianmukaista käyttöä.

Jos alueellisten yhteisjärjestelmien kautta tapahtuvassa käytössä eli toisen organisaation henkilökunnan käyttölokietojen osalta syntyy epäily väärinkäytöksestä, tehdään tiedustelu ko. organisaation johtavalle viranhaltijalle. Määrättyjä lokitietoja voidaan tarvittaessa pyytää myös valtakunnallisilta arkistopalveluilta esim. Reseptikeskuksen osalta Kelalta. Tällaiset tiedustelut laatii liikelaitoskuntayhtymässä tietosuojavastaava ja ko. palvelujohtaja.

3.1. Säännöllisesti valvottavat asiat

Vuosisuunnitelmaan sisältyy säännölliset valvontatoimenpiteet, jotka toteutetaan satunnaisotannalla käyttäjälähtöisesti ja asiakaslähtöisesti, esimerkiksi

- 1-3 yksikköä palvelualueittain
- yksi ammattiryhmä
- valituista yksiköistä kolme asiakasta, joiden asiakirjoista on muodostunut sormenjälkiä tietyllä aikavälillä
- valitusta ammattiryhmästä kolme työntekijää, joille on muodostunut sormenjälkitietoa perusohjelmistoon tietyllä aikavälillä
- 1-3 julkisuuden henkilöä, omaan henkilökuntaan tai yhtymän johtoon kuuluvaa henkilöä, joilla on tarkastelujaksolla ollut yhtymään asiakas- tai hoitosuhde.

Säännöllisessä käyttölokivalvonnassa tehdään tarkoituksenmukaisuuden päätelmiä mm. seuraavilla valvontatoimenpiteillä:

- Tarkkaillaan hoito- tai asiakassuhteen olemassaoloa.
- Seurataan normaalin käyttövaltuushallinnan ohittaneita tietojen hakuja.
- Seurataan epätavallisena ajankohtana tehtyjä tietojen käsittelyjä (esim. yksikkö on ollut kiinni ao. ajankohtana).
- Selvitetään asianomaiselle yksikölle muuten epäominaiset haut (esim. asianomaisessa yksikössä on haettu kiireellisen hoidon perusteella tietoja, vaikka siellä ei hoideta akuuttitapauksia).
- Vertaillaan esimerkiksi Reseptikeskuksesta tehtyjen tiedonhakujen lukumäärää kirjoitettujen lääkemääräysten lukumäärään tai tehtyjen toimitusten määrään.

3.2. Selvityspyyntöön perustuva valvonta

Kun rekisteröity tai valvontaviranomainen tekee rekisterinpitäjälle käyttölokirekisterin selvityspyynnön rekisteriin tallennettujen tietojen käytöstä, käynnistyy selvitysprosessi tietosuojavastaavan toimesta liitteen 1 mukaisesti.

Selvitystyön perusteella pyytäjälle annetaan kirjallinen selvitys tietojen käytöstä ja käytön perusteista. Jos kyse on kansallisen rekisterin tietojen käytöstä, tietosuojavastaava informoi asiasta myös kyseistä rekisterinpitäjää.

Jos selvityspyynnön esittää kansallisen rekisterin rekisterinpitäjä (esim. Reseptikeskuksen osalta Kela), annetaan kirjallinen selvitys tietojen käsittelystä organisaation sisällä kyseiselle rekisterinpitäjälle, joka laatii rekisteröidylle vastauksen.

4. VÄÄRINKÄYTÖN SEURAAMUKSET

Tietosuojarikkomuksista tai tietosuojaan liittyvistä puutteista on ilmoitettava tietosuojavastaavalle. Laitteiden tai tietojärjestelmien tietoturvallisuuteen liittyvistä epäilyistä, suojauspuutteista tai ongelmista on ilmoitettava tietoturvavastaavalle. Tietoturvarikkomukset tiedotetaan aina esimiehelle. Kaikki tietoturvarikkomukset käsitellään asianmukaisesti. Valvontaprosessi etenee liitteessä 1 määriteltyjä menettelytapoja noudattaen ja tietosuojarikkomuksesta rangaistaan yhdenmukaisesti liitteessä 2 olevan seuraamusasteikon mukaisesti.

Käyttöoikeuksia voidaan rajoittaa selvitystyön ajaksi joko sulkemalla kaikki tai osa käyttäjän käyttäjätunnuksista tai muutoin estämällä jonkin käyttöjärjestelmän käyttö. Käyttöoikeudet on rajoitettava aina, kun on perusteltua syytä epäillä, että käyttäjä on syyllistynyt väärinkäyttöön ja on mahdollista, että käyttöoikeudesta on haittaa rikkomuksen selvittämiseksi tai vahinkojen minimoimiselle. Käyttöoikeuksien rajoittamisesta selvitystyön ajaksi päättää esimies ja kiireellisessä tapauksessa tietosuojavastaava. Rajoittamisen toteuttaa tietoturvavastaava.

Liitteen 2 tietoturvarikkomusten seuraamusasteikossa henkilöt on jaettu työntekijöihin, opiskelijoihin sekä muihin käyttäjiin. Jos käyttäjä on sekä henkilökuntaa että opiskelija, sovelletaan häneen henkilökunnan taulukkoa. Seuraamuksiin vaikuttaa rikkomuksen vakavuuden lisäksi teon tahallisuuden aste.

Työntekijöitä koskevia seuraamuksia ovat lievissä tapauksissa huomautus tai suullinen varoitus, vakavissa tapauksissa työ- ja virkamiesoikeudelliset toimet eli kirjallinen varoitus, irtisanominen ja palvelussuhteen purku sekä tutkintapyyntö tekeminen poliisille (laissa rangaistaviksi määritellyt teot). Kirjallisen varoituksen antaa palvelujohtaja. Käyttöoikeudet yksittäisiin järjestelmiin voidaan väärinkäytöksestä johtuvan luottamuspuolan synnyttyä evätä määräajaksi tai pysyvästi.

Opiskelijalle kohdistettavia seuraamuksia voivat olla huomautus, tietojärjestelmien käyttöoikeuksien rajoittaminen tai poistaminen ja tutkintapyyntö tekeminen poliisille (laissa rangaistaviksi määritellyt teot). Käyttöoikeuksien rajoittamisesta ja poistamisesta päättää opiskelusta tai harjoittelusta vastaava esimies. Muista mahdollisista seuraamuksista päättää opiskelusta vastuussa oleva oppilaitos.

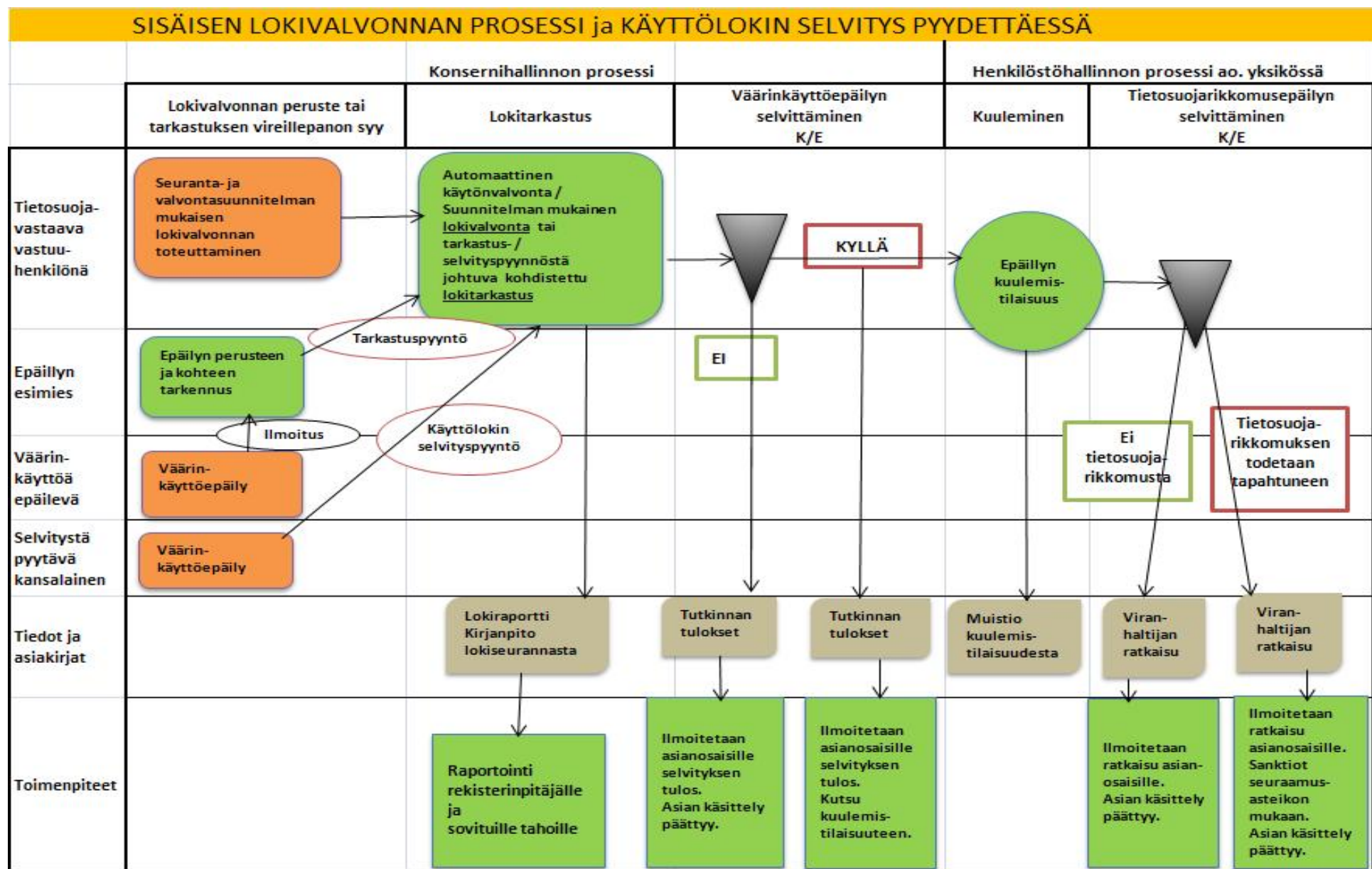
Muiden käyttäjien ryhmä on heterogeenisempi kuin työntekijöiden ja opiskelijoiden. Heidän kohdallaan käytetään enemmän tapauskohtaista harkintaa.

Henkilötietolain (523/1999) 47 § mukaan ”rekisterinpitäjä on velvollinen korvaamaan rekisteröidylle tai muulle henkilölle sen taloudellisen tai muun vahingon, joka on aiheutunut henkilötietolain vastaisesta henkilötietojen käsittelystä”. Vakavan tietoturvarikkomuksen ollessa kyseessä, korvausvelvollisuus siirtyy rikkomukseen syyllistyneelle työntekijälle.

Vakavien tietoturvarikkomusten, kuten henkilörekisteririkos tai -rikkomus, salassapitovelvollisuuden rikkominen tai tietomurto, seuraamuksista on rangaistussäännöksiä rikoslaissa, henkilötietolaissa ja eReseptilaissa. Vakavasta rikkomuksesta tehdään aina tutkintapyyntö poliisille.

Tietosuojavastaava ilmoittaa tapauksesta asianosaiselle eli rekisteröidylle, jonka tietoja on katsottu luvattomasti.

Liite 1: Sisäisen käyttölokivalvonnan prosessi ja käyttölokien selvitys pyydettyessä

Liite 2: Tietoturvarikkomusten seuraamusasteikko

RIKKOMUKSEN VAKAVUUS		TEON ARVIOINTI / TAHALLISUUDEN ASTE			Piittaamattomuus, Törkeä huolimattomuus, Välinpitämättömyys, Näyttämisen halu, Tahallisuus, Toistuvuus			Rikoksenteotarkoitus (vahingon teko, luvaton käyttö, vakoilu, salassapitorikos, virka-aseman väärinkäyttö yms.) Hyötymistarkoitus		
		Työntekijät	Opiskelijat	Muut käyttäjät	Työntekijät	Opiskelijat	Muut käyttäjät	Työntekijät	Opiskelijat	Muut käyttäjät
Lievä rikkomus (Asiaton toiminta / Väärinkäytös). Esim: <ul style="list-style-type: none"> Henkilökohtaisen tietoturvan laiminlyönti Epäasiallinen käytös Haitan aiheuttaminen Resurssien tuhlaus Virustorjunnan laiminlyönti Luvaton kaupallinen tai poliittinen toiminta Kulunvalvontasääntöjen rikkominen 		Puheeksi ottaminen Opastus Huomautus	Puheeksi ottaminen Opastus Huomautus Käyttö-oikeuksien rajoitus 1vk – 1kk	Puheeksi ottaminen Opastus Huomautus	Huomautus Kirjallinen varoitus	Käyttö-oikeuksien rajoitus 1vk – 2kk	Huomautus Käyttö-oikeuksien peruminen	Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan Kirjallinen varoitus Palvelusuhteen päättämismenettelyn käynnistys	Käyttö-oikeuksien rajoitus 1-3kk Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan	Käyttö-oikeuksien peruminen Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan
Rikkomus (Vakava väärinkäyttö tai turvallisuuden rikkominen). Esim: <ul style="list-style-type: none"> Ohjelmien ja pelien luvaton kopiointi Luvattomien ohjelmien asentaminen Ylläpitäjän työkalujen luvaton hallussapito Palvelun luvaton pystytys Tunnuksen luovuttaminen Tiedon luottamuksellisuuden vaarantaminen 		Puheeksi ottaminen Opastus Huomautus Kirjallinen varoitus	Puheeksi ottaminen Opastus Huomautus Käyttö-oikeuksien rajoitus 1vk – 2kk	Puheeksi ottaminen Opastus Huomautus	Kirjallinen varoitus Käyttö-oikeuden peruminen Palvelusuhteen päättämismenettelyn käynnistys	Käyttö-oikeuksien rajoitus 1vk – 3kk	Käyttö-oikeuksien peruminen	Tutkintapyyntö poliisille Palvelusuhteen päättämismenettelyn käynnistys	Käyttö-oikeuksien rajoitus 3-6kk Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan	Käyttö-oikeuksien peruminen Tutkintapyyntö poliisille
Vakava rikkomus (Lain mukaan rikkomuksena tai rikoksena tuomittava teko). Esim: <ul style="list-style-type: none"> Potilastiedon tai liikesalaisuuden luvaton käsittely ja luovuttaminen Hakkerointi, tunkeutuminen Rikoslain alaisen materiaalin oikeudeton käsittely Tekijänoikeuslain alaisen materiaalin laiton levittäminen Virusten tahallinen levittäminen 		Huomautus Kirjallinen varoitus Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan	Huomautus Käyttö-oikeuksien rajoitus 1vk – 3kk Mahdollisesti kirjallinen varoitus Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan	Huomautus Käyttö-oikeuksien peruminen Tutkintapyyntöä poliisille harkitaan	Tutkintapyyntö poliisille Käyttö-oikeuden peruminen Palvelusuhteen päättämismenettelyn käynnistys	Käyttö-oikeuksien rajoitus 3-6kk Tutkintapyyntöä poliisille	Käyttö-oikeuksien peruminen Tutkintapyyntöä poliisille	Tutkintapyyntöä poliisille Palvelusuhteen päättämismenettelyn käynnistys	Käyttö-oikeuksien rajoitus 6kk → Tutkintapyyntöä poliisille	Käyttö-oikeuksien peruminen Tutkintapyyntöä poliisille